

De Groene Baten Planner

1. Wat is de Groene Baten Planner

De natuur levert diensten aan mensen: voedselproductie, water, bomen, natuur en biodiversiteit en mogelijkheden om te wandelen, fietsen en recreëren. Deze bijdragen van de natuur aan de mensen noemen we ecosysteemdiensten. Stedelijk groen is een kosten efficiënte en duurzame investering, echter het probleem is dat deze baten moeilijk meetbaar zijn.

De GroeneBatenPlanner is een instrument om inzicht te geven in de waarde van het groen tijdens de planvorming, de ontwikkeling van omgevingsvisies en gebiedsontwikkelingen door de baten het groen en de ecosysteemdiensten die het levert te kwantificeren met behulp van verschillende indicatoren. Deze indicatoren kunnen fysieke hoeveelheden (bv. retentie van deeltjes door planten), sociale grootheden (bv. de effecten van retentie van deeltjes op de menselijke gezondheid) en monetaire hoeveelheden zijn (bv. de besparing op gezondheidskosten door de verbeterde luchtkwaliteit). Met de Groene Baten Planner kan je dus een aantal maatschappelijke baten van water en groen in steden in beeld brengen en kwantificeren. Dit kan voor verschillende vergroeningsstrategieën. En niet alleen voor steden, maar ook in het vraagstuk hoe we de ruimte in Nederland het best kunnen benutten, kan de planner ingezet worden. Er wordt wel alleen naar een beperkt aantal baten gekeken. Een bedrijventerrein, kantoor of woonlocatie levert ook geld op. Je zou naar al die maatschappelijke kosten en baten kunnen kijken om de planvorming te ondersteunen. De Groene Baten Planner focust op de vraag hoeveel baten het groen oplevert en waar dan wel.

2. Uit welke aspecten bestaat de groene baten planner?

De Groene Baten Planner berekent de baten groen voor:

1. recreatie,
2. luchtkwaliteit (fijnstof),
3. gezondheid,
4. fysieke activiteit: fietsen , wandelen
5. koolstofopslag,
6. verkoeling in de stad
7. bijdrage aan de woningwaarde
8. waterberging

Resultaten geven inzicht in de waarde van het groen voor recreatie, gezondheid en klimaatadaptatie.

3. Waar kun je de Groene Baten Planner toepassen?

Je kunt de Groene Baten Planner in heel Nederland toepassen, aan het begin van het planproces om te identificeren waar de baten van groen wellicht het hoogst zijn of ter ondersteuning van de besluitvorming zoals het RIVM dat voor Dordrecht gedaan heeft. Daar hebben ze samen met Decisio laten zien dat de ontwikkeling van het Stadspark XXL vanuit maatschappelijke kosten en baten een positieve en interessante investering was voor de gemeente.

4. Wie kan de Groene Baten Planner toepassen?

De Groene Baten Planner kan op dit moment alleen nog maar toegepast worden door het RIVM. Het RIVM werkt er aan om de Groene Baten Planner algemeen beschikbaar te maken voor gemeenten, provincies en andere geïnteresseerden. Op dit moment wordt de Groene Baten Planner gekoppeld aan een tweetal 3D plantools, die van Tygron en die van ESRI.

5. Wat zijn de voordelen van het gebruik van de Groene Baten Planner? Wat levert de Groene Baten Planner op?

De Groene Baten Planner geeft inzicht in de baten van groen. Tot voor kort werd groen alleen maar gezien als een kostenpost, wat geen geld oplevert en waar op bezuinigd moest worden. Door de verschillende maatschappelijke baten van groen in beeld te brengen kun je laten zien dat groen wel

degelijk wat oplevert. Het blijkt zelfs dat groen in de stad heel waardevol is voor de mensen die er wonen, werken en leven.

6. Wat zijn de nadelen van het gebruik van de Groene Baten Planner? (of waar moet je rekening mee houden als je de planner gebruikt)

De Groene Baten Planner brengt slechts een beperkt aantal baten in beeld en nog niet de kosten. De kosten van vergroenen hangen sterk af van de locatie. Het kost meer geld om een boom te planten in de stad dan op de Veluwe. In de stad zal de plek waar de boom komt te staan gereed gemaakt moeten worden. Er mogen geen kabels en leidingen liggen en de bodem moet op orde gebracht worden.

De Groene Baten Planner brengt niet alle mogelijke baten in beeld. Voor sommige baten is er nog onvoldoende kennis beschikbaar om die in te schatten. Voor hitte bijvoorbeeld, men kan wel uitrekenen hoe warm het gaat worden in de straat maar dat nog niet door vertalen naar de waarde in euro's. Er is nog geen kennis beschikbaar wat dit betekent voor het aantal hittedoden, ziekenhuisopnames of het ziekteverzuim bij bedrijven. Zo zijn er nog een groot aantal baten die het RIVM nog niet uit kan rekenen.

7. Wat zijn goede voorbeelden waar de Groene Baten Planner al is toegepast?

- a. Als eerste heeft het RIVM de Groenvisie van de gemeente Amsterdam doorgerekend en laten zien dat groen meer waard is dan we denken.
- b. Daarna volgde Dordrecht waar ze de baten van het Stadspark XXL door hebben gerekend, een park zo groot als Central Park in New York.
- c. Nu zijn ze in overleg met de provincie Zuid Holland om de plannen voor de Schiezone tussen Delft en Rotterdam door te rekenen.
- d. Dit najaar gaat het RIVM ook rekenen voor Zwolle en Amersfoort.

8. Is inzichtelijk wat deze voorbeelden hebben opgeleverd?

Ja, de opdrachtgevers waren bijzonder tevreden met het resultaat. Het draagt enorm bij aan het begrip dat groen ook wat waard is, heel veel zelfs. Het draagt bij aan gezondheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

9. Maakt de Groene Baten Planner onderscheidt tussen zachte en harde baten waar geld aan gekoppeld kan worden?

De Groene Baten Planner berekent op dit moment alleen de maatschappelijke baten. Je kunt ook de harde baten uitrekenen zoals de extra WOZ belasting die het onroerend goed oplevert als er extra groen komt. De maatschappelijke kosten en baten geven ook inzicht hoe je de businesscases van sommige ingrepen kunt verbeteren. Zo brengt het RIVM voor Valuta in Veen in beeld hoeveel het in harde euro's oplevert als boeren maatregelen nemen om de uitstoot van CO2 uit het veen te reduceren.

10. Wordt er in de Groene Baten Planner verwezen naar partijen die de lasten mee kunnen betalen?

Daar wordt niet direct naar verwezen maar je kan wel kijken of bepaalde partijen die voordeel hebben bij de groene maatregelen daar aan mee willen betalen. Zo is Dordrecht in overleg met de projectontwikkelaars om bij te dragen aan de groenmaatregel. Maar je zou ook kunnen kijken of de ziektekostenverzekeraars een duit in het zakje willen doen. Andersom speelt het ook, zoals die boeren die een vergoeding krijgen voor de maatschappelijke baten voor koolstofopslag die zij genereren.

11. Wie (welke partijen) moet je betrekken voor het realiseren van deze baten?

Voor het realiseren van de baten is het belangrijkste dat de plannen worden aangenomen in de gemeenteraad of provinciale staten. Om zover te komen moet je natuurlijk alle relevante partijen betrekken die je daarvoor nodig hebt: gemeente, provincie, burgers, bedrijven etc. Je moet zorgen dat er genoeg draagvlak is voor de plannen. Inzicht in de baten kan bijdragen aan de besluitvorming. Men begrijpt dan dat al dat groen ook heel veel oplevert.